

MARIBORSKI DELAVEC

Neodvisen političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 4.50 mesečno, četrtletno K 13.50, polletno K 27.—, celoletno K 54.—
Če si pride naročnik sam v upravništvo po list: Mesečno K 4.—. — Inserati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik po 5. uri popoldne z datumom drugega dne.

Posamezna številka stane 20 vin.

Uredništvo in uprava:

Narodni dom (vhod iz Kopališke ulice)

Telefon št. 242.

Mi in Italijani.

Pazno zasledujem vse, kar se tiče spora med Jugoslavijo in Italijo. Vsaki dan naše časopisje prinaša več ali manj vznemirjajoča poročila, ki spravljajo javnost v obupnost. Tudi največji optimist pride vsled takih, povsem neoficijelnih poročil iz ravnotežja in začne dvomiti o pravični rešitvi naših zapadnih mej.

Ker je prinesel ljubljanski dnevnik v svoji številki z dne 14. marca na prvem mestu članek, da se bodo Italijani umaknili iz okupiranega ozemlja proti kompenzacijami v kolonijah itd., sem se spomnil na zelo važne pogovore z najbolj zagrizenim italijanskim iredentom, profesorjem dr. Filzi-jem, bratom onega Filzija, ki je bil zajedno z Battisti-jem od Avstrijcev obešen.

V avstrijski ječi kot vojaka veleizdajalca sva imela skupno celico. Pogovarjala sva se v marsičem, največ pa o bodočnosti Italije in Jugoslavije, ki bo, v tem nisva dvomila, vstala iz razvalin trhle Avstrije. Spominjam se dobro njegovih nazorov o tem vprašanju in dobredno lahko ponovim njegove besede. Rekel je: »Mi avstrijski Italijani smo vsi iredentisti. Vemo dobro, kako močnega in zdravega soseda ima Italija v Jugoslovanih. Žnjimi se mora Italija lepo poravnati, če hoče svoje stališče utrditi. Italiji, kot novi, še gospodarsko slabi državi ne kaže postopati s svojim sosedom grdo. Ne glede na to, ali Italija v vojski premaga sovražnika ali ne, je Italija zmagala itak že v momentu, ko se je odcepila od trozveze in napovedala najhujši sovražnici — Avstriji vojsko. S tem korakom je dobila prvo upanje, da sme vstopiti v svetovno trgovino in da sme zahtevati od antante novih kolonij, brez katerih bi se ne mogla nikdar povspeti do blagostanja.

Mi avstrijski iredenti zahtevamo sicer od matere Italije, da nas sprejme v svoje okrilje, toda italijanska vlada, kakor sem rekel, ni šla v vojsko radi nas. Kaj pa bi Italija dobila, ako zahteva Primorje in Dalmacijo? Nič! Še škodo bi imela! Dobila bi nekaj zemlje, kraških skal, ne dobila bi lesa, ne premoga; dobila bi trn v peto, ker bi podjarmila mnogo Slovanov, ki se ne bi dali nikdar poitaljančiti in ki bi kot iredenti nagajali državi, kjer bi mogli. Za vse pridobljeno ozemlje pa bi morala Italija izdajati milijone za vzdrževanje. Kljub temu pa moramo mi avstrijski Italijani neizprosno vstrajati, da nas Italija reši, to pa zato, da imamo v rokah zastavo, za katero lahko zahtevamo to, kar Italija potrebuje, namreč od-

prto pot na svetovni trg, pot proti Aziji še naprej. Italjanom v Jugoslaviji se mora dati najširša avtonomija, da bodo zadovoljni, ker bi sicer i v naprej ostali neizprosni iredenti! Mnogokrat sem se v zadnjem času spomnil na te besede in vsakikrat sem se pomiril, ako me je hotel zapustiti optimizem. Mnogo gorja so pretrpeli Jugoslovani na Primorskem in na obali sinje Adrije, ali obupali niso nikdar. Ker jih dobro poznam, sem trdno prepričan, da tudi v naprej ne bodo obupali. V njih srcih živi le edina želja, združiti se za vsako ceno z Jugoslavijo.

Dr. I. Golič.

Nečloveško postopanje Italijanov z našimi ujetniki.

(Konec).

Ujetniki so strašno stradali. Nasproti temu taborišču je bila pašna mnogobrojnih konj, od katerih jih je dosti crknilo. Mrcine konj so Italijani pokopavali po dnevu, a ponoči so jih ujetniki zopet izkopavali in pekli meso na ognju, ki so si ga napravili iz dračja in iz slame, ker drvi ni bilo. To, nekoliko osmojeno meso, so ujetniki uživali, da so si utolažili glad. Vsled te hrane je mnogo vojakov obolelo in umrlo. Vojaki so spavali na mokri zemlji in v blatu pod šotori. Število žrtev bi se moglo ugotoviti po ogromnem improviziranem pokopališču, ki se nahaja pri taborišču.

V Veroni, kjer so naši ujetniki nameščeni po trdnjavah in v tovarni v mestu, razmere niso boljše. Ljudje izgledajo kot sence in tako upadli, da brat ne bi bil spoznal več brata. Italijanski častniki pravijo, da so to »Avstrijci« in da je treba z njimi na enak način postopati, kakor so Avstrijci postopali z italijanskimi ujetniki. Ako so italijanski častniki tega mnenja, si lahko napravimo jasno sliko o taboriščih. V Veroni je več taborov.

Enake razmere vladajo v drugih taboriščih v Conselve, Lancenicc, Spressianu, Coneglianu, Susseganu, Sacile in v Casarsu. Postopanje z ujetniki je nad vse odurno. Vsi tožijo nad pomanjkanjem hrane. Za vsako malenkost jih pretepajo. V Mozzecane so bežali ujetniki ponoči iz taborišča ter kradli in jedli surovo zelenjavo, travo in korenike. Gorje onemu, ki pobegne in pade zopet v italijanske roke. Enega teh nesrečnikov so karabinerji ulovili, pretepli s puškinim kopitom in mu razmesarili roko. Nato so ga zaprli 10 dni v vlažno ječo, v kateri je dobival nesrečnik $\frac{1}{4}$ kg kruha na dan, a vode samo, ako jo bila njegova straža usmiljena.

V Veroni se nahaja tudi bolnišnica za Jugoslovane, kjer vladajo ravno tako žalostne razmere in v kateri umira radi nedostatnega negovanja in hrane 10—15 oseb na dan.

Iz taborišča v Spressianu je ubežalo pred kratkim 5 ujetnikov. Na kolodvoru so bili ulovljeni od stražnikov, ki so jih takoj na mestu začeli brezsrčno pretepavati s tako silo, da je trojica od njih podlegla. Izdan je bil ukaz, v katerem se karabiner ali stražnik pooblašča, da ustrelji vsakega ujetnika, ki bi ga srečal izven taborišča brez spremljanja »guardie«.

Neki italijanski častnik je pripovedoval sledeči slučaj: Ob Piavi se je skrilo neki dan v kaverni 60 ujetnikov, ki so hoteli ponoči zbežati. Močna patrolja jih je zaeledovala ter jih odkrila. Ko so begunci videli, da ni rešitve, so se vdali ter začeli prositi milosti. »Jaz sem« je pripovedoval častnik, »dal nato oblititi kaverno z bencinom in jo zažgati. Vso noč se je slišal jok in ječanje ter klicanje na pomoč v kaverni zaprtih ljudi.« Dotičnik, ki nam je povedal ta slučaj, pravi, da bi satansko lice tega častnika, ki se je z junaštvom tega dejanja hvalisal, takoj spoznal.

Mi ne moremo ugotoviti ali gre v tem slučaju za dejstvo ali pa za produkt bolne domišljije. Toda dejstvo, da italijanski častnik pripoveduje take dogodke z bahaškim tonom, je značilno za razpoloženje proti našim ujetnikom, od katerih se bo večina težko več vrnila domov.

Nikdo noče tajiti, da se je avstrijska vojaška uprava težko pregrešila proti ujetnikom, in ravno mi Jugoslovani bi mogli pripovedovati krvave dogodke, o katerih se Italijanom niti ne sanja. Toda naš narod je povsod postopal z ujetniki kot človek s človekom in prebivalstvu v Jugoslaviji se mora Italija zahvaliti, da se je vrnilo veliko število italijanskih ujetnikov živih in zdravih v domovino. Najboljši dokaz za to je, da so se italijanski ujetniki na dan osvobođenja sami okrasili z našimi trobojnicami ter se dali različnim Narodnim Svetom na razpolago. Samo na izrecno zahtevo italijanske vojaške oblasti smo jih mogli pripraviti do tega, da so se vrnil domov.

Apeliramo v imenu človečanstva na vest Evrope in na ves kulturni svet, da strašnemu trpinčenju in nepopisnim mukam jugoslovanskih ujetnikov v Italiji napravi konec, ker bi v nasprotnem slučaju ne mogli sprejeti nikakih odgovornosti za posledice!

A. R.

Političen pregled.

Naš položaj v Parizu. Poročila iz Pariza dokazujejo, da je jugoslovansko-italijanski spor do sedaj še v razvoju, da torej še ni dospel do peripetije. Iz beogradskih krogov antantinih diplomatov se zatrjuje, da presojuje merodajni činitelji položaj bolj optimistično, kakor še nedavno.

Jadransko vprašanje. Iz krogov pariške delegacije poročajo, da bo jadransko vprašanje rešeno šele kot zadnji problem mirovne konference. Ta vest še ni potrjena, a je vendar razburila italijanske politične kroge, ki so izjavili, „da bi preložitve jadranskega problema mogla postati vzrok razočaranj, ki bi bila težka in nevarna.“ Sonnino je svojčas predlagal, naj se jadransko vprašanje rešuje istočasno s francosko-nemškim, kar bi pomenilo za italijansko politiko velik taktičen uspeh. Zdi se torej, da se je svet desetorice premislil, ker uvideva čim dalje bolj vso kompliciranost in izredne težkoče rešitve italijansko-jugoslovanskega spora, v katerem ima Italija samo oficielno Francijo na svoji strani, dočim so Amerika, Anglija in Japonska še neodločene. Ta preobrat pripisujejo intenzivnemu delu jugoslovanske delegacije.

Italija in Francija zmenjeni? Geneve, 18. marca. (Slov. Narod.) Nedeljski »Secolo« prinaša uvodnik o vestih po 13. marcu, da je Italija pripravljena sodelovati pri preprečevanju združenja Nemške Avstrije z Nemčijo in pravi, da so te vesti nastale radi izvestnih dogodkov v komisijah. »Secolo« sicer negira, da bo Italija preprečevala združenje. Pri teh povsem formalnih izjavah glavnega organa dosedanjih laških prijateljev združenja je odločilne važnosti, da se Italija nikakor ne pripravlja, da bi branila pravico Avstrije do združenja, ampak je dovolj, da Italija opusti svoje dosedanje stališče in se v tem vprašanju kratkoma desinteresira. List pravi, da vlada v Italiji glede tega v obče desorientacija, da se harmonija med Francijo in Italijo ne sme motiti in da nastaja vsled tega agnosticizem Italije v avstrijskem vprašanju. Ta članek potrjuje s svojimi izjavami in s tem, kar zamolči to, kar smo poročali pred dnevi, namreč da so Lahi popolnoma prenehali s svojo akcijo za združitev Nemške Avstrije z Nemčijo v zvezi z njim ugodnim rešenjem jugoslovanskega vprašanja in kolonijalnih zahtev, in to na temelju izvestnih dogovorov s Francijo. Ti dogovori med nekaterimi državniki sicer niso obvezni in ne tvorijo pogodbe, vendar pa vse kaže, da so sklenjeni s popolno vednostjo Sonnina in Pichona in da tvorijo za nas veliko opasnost.

Kaj se pravzaprav godi za kulisami? Geneve, 18. marca. (Slov. Narod.) Pološčiozni »Temps« prinaša pomemben uvodnik, v katerem pravi, da se bo vrhovni vojni svet zavzemal za dni pečal z laškimi zahtevami. V znanem memorandumu je laška vlada objavila svoje štiri argumente, na katere opira svoje zahteve. Te zahteve so narodna, zemljepisna, zgodovinska in strateška. Za francosko-angleško mnenje pa živi še peti argument, namreč obveznost londonske pogodbe. »Temps« priznava laške zasluge in izjavlja, da londonski pakt velja. Nadalje piše o Reki in zaključuje, da Francija ne bo izvrševala nobenega pritiska na laško vlado, da bi jo prisilila, naj se odpove pogodbi iz leta 1915., da pa vseeno želi nekako poravnava med jugoslovani in Lahi, Francija želi, naj nasprotje med jugoslovani in Lahi izgine, ker morejo samo Nemci želeči, da bi to nasprotje obstajalo še nadalje.

Živila za osrednje evropske države. LDU Berolin, 17. marca. Iz Rotterdama poročajo: Kakor doznava »Morningpost« iz Newyorka, je v Hobachinu pripravljenih 65 transportnih ladij za živila za osrednje evropske države. Te ladje bodo še le odplule, kadar bo Nemčija oddala svoje trgovsko brodovje.

Kriza v Nemški Avstriji. LDU Dunaj, 17. marca. Listi potrjujejo vest, da namerava dr. Bauer že prihodnje dni odstopiti in da bo tudi odpoklican nemško-avstrijski poslanik v Berolin, dr. Hartmann.

Laški listi prinašajo vesti o cerkvi. — **Kardinal Bourne pri papežu.** Geneve, 18. marca. (Slov. Narod.) »Secolo« in drugi listi prinašajo »Senzacionalna odkritja«, terej odkritja o nadaljnjih poskusih zblizanja države in cerkve v Italiji. Orlando baje zagovarja spravo, Sonnino je pa proti njej. Papež je sprejel kardinala Bourne, ki je od nas prišel naravnost k

njemu, takoj za njim je sprejel v avdijenci kardinala Amette. K temu dostavljajo listi globokomno opazko: »Jasno je, da se pripravljajo velike stvari.«

Lahi nadaljujejo svojo propagando. — **Nevarnost.** Geneve, 18. marca. (Slov. Narod.) Oficiozna laška »Agenzia Stefani« je predvčerajšnjim zopet odposlala v svet dolga lažnjiva poročila o velikih nemirih in medsebojnih borbah, ki trajajo v celi Jugoslaviji nepretrgoma od 3. marca naprej. Nepretrgoma ponavljanje teh laži in zlagani datum, navedbe krajev in druge izmišljene podrobnosti imajo ta uspeh, da jim pričinja francoska in švicarska javnost verjeti v kljub temu, da jih je naše švicarsko poslaništvo in ljubljanski dopisni urad ponovno energično zanikal. Vsekakor nevarnost raste in je treba energičnih nasprotnih sredstev.

Vojna odškodnina za Avstro-Ogrsko. LDU Rim, 18. marca. M. »Secolo« poroča: Cenilna komisija, ki je bila ustanovljena za ugotovitev vojne škode na ozemljih, ki so bila zasedena po sovražniku in škode, ki je narasla vsled kršitve prava narodov, je to škodo ocenila na 16 milijard, ki jih mora plačati Avstrija in na 15 milijard, ki jih zahteva od Ogrske.

Karl gre v Švico. LDU Bern, 19. marca. Švic. agent. poroča: Bivši avstr. cesar Karol je prosil švicarski zvezni svet za dovoljenje bivati v Švici. Zvezni svet je tej prošnji zelo naklonjen.

Usoda nem. podmorskih čolnov. LDU Madrid, 18. marca. Ag. Havas poroča: Francoske mornariške oblasti so vzele v posest nemške podmornice, ki so bili internirani v Sarrolo in Kartageni.

Nemčija bo morala plačati. LDU Geneve, 17. marca. Glasom poročila »Echo de Paris« je antanta Nemčiji dovolila 50letno dobo v poplačilo vojne odškodnine. Do leta 1922 mora Nemčija plačati 10 mil. Glede drugih obveznosti, katere bi morala prevzeti tudi Avstrija, hoče antanta počakati, dokler ni popolnoma na jasnem o političnih, gospodarskih in finančnih odnosih med Nemško-Avstrijo in Nemčijo.

Novi nemiri v Berolinu. LDU Berolin, 17. marca. Vladne čete so trajno pripravljene za alarm, ker se boje, da nastanejo 25. t. m. novi težki nemiri v Berolinu.

Zopet napad na Ljenina LDU Kodaň, 17. marca. (Brezlično.) Kakor poročajo iz Moskve, so zopet poskušali umoriti Ljenina. Ko se je vozil z avtomobilom po mestu, je nekdo iz hiše s strelji ranil šoferja, ni pa pogodil Ljenina.

Ruski ujetniki in Italijani. LDU Praga, 19. marca. Rusko »Slovo« opozarja mirovno konferenco na 80.000 karpatskih Rusov, katere so zajeli Italijani in prosi, da jih osvobode ter pošljejo v domovino.

Dnevne novice.

Pri poverjeništvu za socialno skrbstvo se množe slučajji prošenj za izvanredne podpore. Opozarjamo, da se poverjeništvu odslej ne bo več oziralo na take prošnje, ker je preobloženo z drugim delom. Vse take prošnje je odslej vlagati pri pristojnem okrajnem glavarstvu oziroma mestnemu magistratu.

I. sinfonični koncert 24. marca 1919 v koncertni dvorani pivovarne Götz začetek točno ob 8. uri. Predprodaja vstopnic v soboto od 11. ure predp. do 3. ure pop., v nedeljo od 10. ure predp. do 1. ure pop. (v blagajni koncertne dvorane Götz). Otvoritev blagajne 24. marca ob 5. uri popoldan.

Restavracija „Narodni dom“ se je pod spretnim vodstvom gospoda Avgusta Stelzerja v zadnjem času v vsakem oziru zboljšala. Vsled tega je tudi dolžnost vsakega zavednega Slovenca, da obiskuje to res narodno podjetje.

„Sklad črnega Jurija“. Ob priliki godovanja enega najbolj zavednih slovenskih gostilničarjev, Josipa Kirbiša, vulgo Bučnika v Viktrinji ulici, se je na predlog urednika Pirca ustanovil »Sklad črnega Jurija«. Nabralo

se je blizu 500 K. V nedeljo dopoldne se vrši v Narodnem domu sestanek, ki ima namen razširjenja tega sklada, ter določitev stalnega odbora. Gostilna pri Kirbišu se odslej imenuje gostilna pri »Črnem Juriju«.

Seznam slovenskih podjetij je priložen današnji štev. Dolžnost vsakega Jugoslovana je, da podpira izključno le našo trgovino in obrt. Vsakdo izmed nas naj si zapomni, kogar ne najde v tem seznamu, ta ni naš. Nasprotno pa se morajo tudi naši trgovci in obrtniki zavedati, da je njih dolžnost, svojim odjemalcem nuditi po zmernih cenah dobro blago. Sezname so na razpolago vsem uradom in občinstvu in se dobe pri trg-obrtnem društvu ter v raznih narodnih trgovinah.

Poziv profesorjem, učiteljem in podjetnikom. Vsi profesorji, učitelji in podjetniki, ki imajo še kake terjatve do naučne uprave bivše Avstrije, naj prijavijo svoje zahteve čim najprej na naslov likvidatorja prof. dr. Ivana Arnejca, Dunaj I, Minoritenplatz 5.

Naslovljajte pisma slovenski. Raztrgali smo tuje okrove. Ne vstaj več nemški klobuk z zelenim trakom v poštnem uradu! Na mesta, kjer so se šopirili prej nemški uradniki, so prišli ljudje naše krvi in našega mišljenja. Tisto strašilo je hvalabogu izginilo iz naših uradov, ki se ti je na tvoje vljudno vprašanje posmehljivo odrezalo: Versteht nit bindisch! Vendar pa še prihaja tupatam črna senca te bivše prikazni potuljnjeno v urad, in sicer duh sovražnega nam prejšnjega sistema: nemški naslovi na pismih! Upajmo, da bo tudi tega kmalu konec. Ko pišeš pismo, ne pozabi, da si v Jugoslaviji in da ti slovenski poštni uradniki na noben način ne bodo spravili tvojega pisma radi tega hitreje na naslovljeno mesto, če je naslov nemški. Pa tebi, okorna roka, ne zameri n tega tako kakor onemu slovenskemu notarju v Slovenskih Goricah, ki je še vedno v Sankt Leonhard in Steiermark, ter se ne more ločiti od svojega Sv. Lenart na Štajerskem! Velika noč prihaja! Naše slovensko prebivalstvo si čedi in beli hiše na znotraj in zunaj. Izprašujmo si vsak dan svojo narodno vest ter se očistimo sramotnih peg minulega narodnega suženjstva! To zahteva od nas naša sveta narodna svoboda!

Ameriška moka za Slovenijo. Ljubljanski dopisni urad poroča iz uradnega vira: V petek in soboto sta iz Trsta Ljubljano dospela prva transporta ameriške moke za Slovenijo, vsega skupaj 427 ton lepe bele moke. Ker je Sloveniji odmenjenih vsega skupaj 2000 ameriške bele moke, je bo treba v Ljubljano iz Trsta dobiti še 1573 ton.

Trgovski tečaj Slov. trgov. in obrt. društva v Mariboru za knjigovodstvo, računstvo ter korespondence, v koji se sprejmejo le trgovci, obrtniki in njih nastavljenici, se pričinja s prihodnjim ponedeljkom. Po vladni odredbi morajo se znanprej vse knjige le v slovenskem jeziku voditi, za to je ta tečaj vsem celo potreben. Tozadevne objave sprejmejo se do sobote pri trgovcu V. Weixl na Glavnem trgu ali pa pri Slov. trgov. in obrt. društvu v Mariboru.

Dražji študij. Zagrebški uradni list je objavil banko naredbo, s katero so zvišane za sto odstotkov vse izpitne in druge pristojbine zagrebškega vseučilišča.

Agitacija za nemški Maribor. Emil Schaffenrat, bivši nadkomisar pri tukajšnjem okrajnem glavarstvu, se je torej pripeljal iz Gradca. V Špiljah je službujočemu častniku zatrjeval, da je oseben prijatelj tukajšnjega okrajnega glavarja dr. Lajnsiča, in da potuje k njemu v važnih zadevah. Častnik ga je spustil skozi, ob enem pa obvestil okrajnega glavarja. Ker dr. Lajnsič s Schaffenratom ni gojil razmerje, kakor je Schaffenrat pri kontroli v Špilju zatrjeval, se je nanj pazilo, kaj pravzaprav išče v Mariboru. Med drugim se je ugotovilo, da je Schaffenrat v zasebnih hišah propagiral trditve, da je Maribor proglašen za nemško last. Ukrenilo se je, da mora Schaffenrat takoj zapustiti Maribor, moral se je vrniti v Gradec.

Telovadba „Mariborskega Sokola“ se prične v petek dne 21. t. m. ob 8 uri zvečer

v gimnazijski telovadnici. — Vaje se vrše trikrat na teden in sicer začasno vsaki ponedeljek, sredo in petek, počenši z 7. oziroma 8 uro zvečer. — Natančni vsprejedi telovadnih ur za članstvo, star. brate, sokolice, dijaštvo in oba naraščaja se še posebej objavi v časopisu in tudi v telovadnici. Nadaljne prijave in pristopi v »Sokol« se sprejemajo razve pri društvenem blagajniku br. Fr. Majer (Narodni dom), tudi v telovadnici ob označenih dnevih zvečer.

Poziv. Vsi Sokoli-telovadci pridite polnoštevilno danes v petek zvečer ob 8. uri v telovadnico državne gimnazije, da se določijo skupno telovadne ure. Tudi stariši, ki bodo svoje otroke pošiljali k telovadbi, se vabijo.

Fižol v kompenzacijo za sladkor prevzema žitni zavod po svojih komisionarijih. Kdor odda 20 kg fižola, prejme 1 kg sladkorja. Žitni zavod plača fižol po 2 K za kg, sladkor pa daje po 6 kron za kg.

Od danes naprej zopet brez plina. Od mestnega magistrata smo sprejeli sledeči dopis: Ker je oblastveno določena dobava premoga že več tednov izostala, je plinarna zopet prisiljena, svoje obratovanje od petka, dne 21. t. m. ob 8. uri dopustiti. Ako bi pa do tega dne premog dospel, bode plinarna naprej obratovala. Maribor, dne 20. marca 1919. Vladni komisar: dr. Pfeifer l. r.

Kaj bi še vse radi imeli Lahí. „Tribuna“ poroča, da je v Italiji veliko pomanjkanje klayne živine. Z ozirom na to je bila baje določena posebna vojaška komisija, ki naj v bivši Avstro-Ogrski rekvirira živino v istem številu, kakor je to storila bivša avstro-ogrška armada v zasedeni Benečiji. Po italijanskih informacijah bi samo Ogrska morala izročiti 170.000 glav klayne živine.

Za invalide. Vsled odredbe vojaške intendantice za Slovenijo v Ljubljani z dne 5. 3. 1919, št. 5533/19/1, morajo invalidi, ki radi popolne pohabljenosti ali bolezni itd. na poziv ne morejo priti k nadpregledu, dokazati svojo nezmožnost za potovanje z uradnim spričevalom, toraj z spričevalom od okrajnega ali vojaškega zdravnika. Druga potrdila so neveljavna. V ugotovljenih slučajih nezmožnosti do potovanja je treba počakati, da dosežejo pohabljeni zmožnost do potovanja. Za ta čas se jim pa podeli pokojnina, ki so jo prejeli do sedaj, vendar pa morejo pohabljeni v svrhu tega vposlati svoje prešnje plačilne naloge.

Nežigosane bankovce zamenja avstro-ogrška banka še do 24. sušca t. l. za bankovce, žigosane v Jugoslaviji. Pri sprejemu denarja v bankovcih naj vsaki dobro pogleda, če so žigosani in če ni ponarejen pečat kar z roko s tintnim svinčnikom, kakor smo imeli že priliko opazovati. Takšno počenjanje je kaznjivo in nepotrebno, dokler se še lahko nežigosan denar zamenja. Oblasti pa prosimo, da nam dajo novi denar.

Porotne obravnave pri tukajšnjem okrožnem sodišču se prične v sredo dne 26. t. m. Prvi dan: požig; drugi dan: tatvina; tretji dan: tatvina in uboj; v soboto, dne 29. pride na vrsto: Rudolf Štrukelj, morilec topnič. poročnika Vidmajerja; v ponedeljek, dne 31. kot zaključna razprava: rop.

Pismo iz Rima: Tovariš iz vseučilišča, ki je bil v Rusiji vjet, pristopil k legiji in se boril na makedonski fronti, je dospel v Rim da nadaljuje svoje študije. 17. svečana 1919 mi je pisal pismo, ki je dospel po nemanih potih te dni v moje roke. Glas se takole! Menda si že slišal, kako so nas sijajno vrgli z vseučilišča. Pričakovali smo to že davno: saj so skoro dan na dan samo demonstrirali proti nam. V svojem časopisu so poročali o spopadih med dijaki, policijo in vojaštvom; ali vse od kraja do konca zlagano. Naravno — saj je znano, da je Italija klasična dežela laži in hinavšine. Lahí so od srbskih študentov (mi smo tudi vpisani za Srbe) zahtevali izjavo, da obsojajo brutalno postopanje srbske in jugoslovanske vojske v Štutu in na Reki. Zapili so univezo in čakali na našo izjavo — a zastonj. Vlada naša je bila točno informirana in sli il da odidemo. Sedaj je pa Lahom žal! Doseči so skušali, da bi vsaj študentje

trgovskih in agrikulturnih šol ostali — nič. Mi gremo. Naj le vedo, da nismo navezani na njihovo industrijo!

Priporočljivo tudi za naše vojake. Iz vojaških krogov se nam poroča: Vsak tujec, ki pride v Maribor, mora priznati, da je med tukajšnjim vojaštvom disciplina, kakor je nikjer drugod ne opaziš, najmanj pa ravno v Ljubljani. Pogrešamo pa nekaj ravno v Mariboru, kar bi utegnili blagodejno uplivati na redke izjeme poulične razposajenosti, ki se izraža zlasti v prepevanju, ki nikakor ne dela posebne časti premili jugoslovanski pesmi. Mladim fantom manjka izobrazba. Kakor slišim, se celjska garnizija trudi potrebno izobrazbo združeno ob enem z zabavo doseči na ta način, da se po vojašnicah ustanovljajo takozvane »bralne sobe«, v katerih se moštvo nudijo vsi slovenski in večina boljših jugoslovanskih listov. V teh »čitalnicah« se prirejajo tudi zabavni večeri, katerih se udeležuje ne le moštvo, marveč tudi častniki. V neprisiljeni obliki se na ta način podirajo stari avstrijski mostovi, med častnikom in moštvom globoko in naširoko zevajoča brezna, postajajo si res to, kar se navadno le v sili izrablja kot puhla fraza: tovariši — fantje niti ne čutijo, da se v taki neprisiljeni zabavi nahajajo pravzaprav v »šoli« izobrazbe v praksi. Koliko so take »šole« vredne tudi za resne slučaje, to si lahko vsakdo misli, kdor jih je že doživel na posameznih frontah. Na ta način se omeji tudi pohajanje po gostilnah in druge s tem v zvezi stoječe »nerodnosti«. Bi ne kazalo, celjski vzgled prenesti tudi v Maribor?

Iz roke v roko — v roko pravice je romala konjska oprema, ukradena Jakobu Poljancu iz Sv. Marjete na Dravskem polju. Opremo je tam »našel« Ivan Glaser, plicek brez stalne strehe, jo prodal mesarskemu pomočniku Jakeluju in ta jo je zopet prodal mesarju Faidiga v Teznu. Poljanec dobi svojo opremo nazaj, Glaser pa kar je — zaslužil.

Ponarejevalec izvoznih listin. Neki trgovec iz Strassa je prišel na tukajšnjo okrajno glavarstvo s prošnjo, za izvozno dovoljenje za 100 kg karbida. Izvoz za 100 kg se mu je dovolil. On pa je izvozno listino ponaredil iz 100 kg na 10.000 kg. Goljuji so prišli pri kontroli v Špilju na sled.

Tihotapstvo v ententnih vlakih pod spremstvom Italijanov. Kakor znano, vozi sedaj mnogo takozvanih ententnih ali ameriškanih vlakov z živili v Nemško-Avstrijo. Spremstvo za te vlake je poverjeno Italijanom. Kako italijanska gospoda viši poverjeno mu zaupanje, o tem se je pri obmejni kontroli v Špilju uradno ugotovilo sledeče: Dne 17. t. m. je nadpaznik finančne straže Josip Zabukovek kontroliral ob 6:20 zveč. došli z živili napolnjeni vlak št. 862. V osebnem vozu za strojem, kjer so bili poleg železniškega oboja tudi italijanski vojaški spremljevalci, je našel: pri vlakovodji 1 papirnat zavoj duhana za svalčice, 9 kg teže; 1 torbico z jajci in fižolom, 11 kg; pol slamo, na kateri so ležali laški vojaki, so bile skrite 3 pločevinaste posode z 25 litri bučnega olja, ki ga je vlakovodja Jakob Walder označil kot svojo last. — Pri vlakcu št. 864 ob 7:30 zveč. je našel tudi v službenem vozu takoj za vratmi na sodčku spanje hlinjačnega, čez glavo s pelerino pokritega civilista. Na nadpaznikovo vprašanje je odgovoril, da se pelje v Ljutomer. Imel je pri sebi 1 sodček, 28 litrov slivovke, 5 kg moke, 8 kg masti, 25 kg mešane moke in fižola ter 38 jajc. Ugotovilo se je, da se piše Marek Potočnik in da se je iz Maribora vozil »črno«, za kar je bil primerno kaznovan. — Pri vlakcu št. 866 ob 8:30 zveč. je Zabukovek pregledal službeni voz. Vlakovodja ga je opozoril, da takoj za tem vozom spe laški vojaki. Ko je voz odprl, je za vratmi našel dva nahrbtnika, v katerih se je dobilo 50 kg koruzne moke. Lahí so se devali kot bi nič ne vedeli čigava sta nahrbtnika in blago. — Dne 18. marca je preglednik finančne straže Anžič v vlakcu št. 852 ob 4 pop. v zadnjem pripetem vozu našel skrito pod slamo: 18 kg krompirja, 30 kg bele moke, 4 kg fižola, 1 kg mila, 3 kg pšeničnega zdroba in

3 kg masti. V tem vozu se je nahajala tudi ženska, imenom Margarita Detea iz Poreča, ki je z izvoznico spremljala 2 konja na Dunaj.

Dopisi.

Iz Št. Ilja nam pišejo: Tu pri nas je neka Bleich, ki kaj rada bujska proti Jugoslovanom. Raznaša naravnost gorostasne stvari o grezodejstvih Jugoslovanov. Čudno se nam pa zdi, da je vendar rada na slovenskih tleh in da bi njen mož prav rad dobil koncesijo kot stavbenik.

Zadnje vesti.

Ureditev mej med Jugoslavijo in Italijo odgodena.

LDU. Haag, 19. marca. Iz Pariza poročajo: Dasi je ureditev meje med Italijo in Jugoslavijo že dalj časa na dnevnem redu mirovne konference, so jo sedaj odstavili, ker smatrajo, da je notranji položaj Italije in preskrba obeh dežel mnogo važnejša, ker se je bati, da se Italija zruši, ako ne dobi pomoči. Vsled tega je imel min. predsednik Orlando zopet daljši razgovor s predsednikom Wilsonom o italijansko-jugoslovanskem vprašanju.

Italijani se hočejo z orožjem polastiti našega juga.

LDU. Rotterdam, 19. marca. (ČTU). Brezlično se javlja iz Amerike, da se upira Italija Wilsonovim zahtevam in preti zapustiti konferenčno mizo, ako mir z Nemčijo ne bo sklenjen istočasno tudi z Avstrijo. Nadalje žugajo Italijani, da se polaste z orožjem ozemlja, ki so ga jim priznali z londonskim paktom aliranci.

Amerika za naše zahteve.

Curih, 19. marca. V italijansko-jugoslovanskem sporu doslej še ni bilo odločitve. Ameriška delegacija odločno nastopa proti italijanskim zahtevam in zahteva, da se reši jadranski problem na temelju pravičnosti in samoodločbe narodov. Wilson ne odobrava ukrepov, storjenih v njegovi odsotnosti.

Pred revolucijo v Italiji.

Curih, 19. marca. Notranji položaj v Italiji je zelo resen. V južni Italiji so izbruhnili veliki nemiri zaradi gladi. Pojavilo se je boljševiško gibanje. Prišlo je v nekaterih mestih do spopadov med redarstvom in vojaštvom. Vojaštvo je odpovedalo pokorščino in noče nastopati proti upornemu narodu. V nekaterih mestih so uporne množice oropale trgovine in skladišča. V industrijskih krajih severne Italije so izbruhnili tudi delavski nemiri. Italijanska cenzura ne dovoljuje nobenega poročila o tem v inozemstvo.

Tekom 24 ur je dospel v Kanton Tessin mnogo beguncev iz Italije; vsi pripovedujejo, da vsa Italija stoji pred velikim prevratom.

Italijansko človekoljubje.

Curih, 19. marca. Italijanska vlada je odredila, da se smejo v domovino vrniti vsi v Italiji ujeti zdravniki bivše Avstro-Ogrske, razen Jugoslovani.

Antantna komisija pride na Dunaj. — Nevtralizacija Nemške Avstrije.

LDU. Dunaj, 20. marca. Doznava se iz dobro informiranih krogov, da pride prihodnje dni antantna komisija na Dunaj, da stopi v zvezo z dunajskimi političnimi krogi zaradi vprašanja nevtralizacije Nemške Avstrije in da proučuje finančno in prometno-politično vprašanje, ki naj tvorijo podlago temu projektu.

Podpisana sta 19. marca otvorila

gostilno v Laiteršpergu št. 325

Točila bosta dobra, naravna vina
ter postregla s toplimi in mrzlimi jedili.

Priporočata se za obilen obisk

K. V. Neubauer.

Razglas.

Naznanja se, da se morajo dati cepiti vsi, kateri niso bili cepljeni tekom zadnjih 4 let, ali pa je ostalo cepljenje brez uspeha.

Solski obisk, kakor sploh vsako podučevanje je dovoljeno le takrat, če se ravna po gornji naredbi. Izvrševanje obrti je dovoljeno le, če se posestnik obrta in njegovi uslužbenci izkažejo, da so se dali v gori navedenem smislu cepiti proti kozam. Vse bolniške blagajne se pozivljajo, zahtevati od njihovih članov izkaz o cepljenju. V internatih se nahajajoče osebe so istotako primorane, doprinesiti izkaz o cepljenju, ker v nasprotnem slučaju ne smejo ostati v istih. Prehranjevalne poboljške se dodeli le osebam, katere se pri prošnji izkažejo s potrdilom, da so cepljene.

Občinstvo se opozarja, da se bo po došlem poročilu upeljalo splošno prisilno cepljenje in je torej v lastnem interesu ležeče, če se vsak takoj podvrže cepljenju.

Mestni magistrat Maribor, dne 17. marca 1919.

Vladni komisar:

Dr. Pfeifer, I. r.

Prostor

sposoben za mizarstvo obrt se išče v najem.
Ponudbe pod »Mizarstvo« na upravnishvo.

Mirna begunska družina

išče v slovenskem delu Štajerske zračno, meblirano stanovanje, obstoječe iz kuhinje in 1 sobe in sicer za 1. ali 15. april. Ponudbe na upravnishvo lista pod »Stanovanje 15«.

Lepo posestvo

obstoječo iz 10 oralov zemlje in sicer 2 oralu novega in 3 oralu starega vinograda, jako lepega sadonosnika (v količkah dobri letini priraste dva vagona sadja), iz starega gozda, gospodske hiše, 2 viničarij, zraven je tudi 1 krava, približno 20 polovnjakov prazne posode, 3 polovnjaki jabolčnice, se pod ugodnimi pogoji po ceni prodaja. Vpraša se pri upravnishvu tega lista. 3—1

Sladkor beli

se zamenja za mast ali slanino. Vpraša se v Bismarckovi ulici št. 17, vrata 3.

Vse vrste kolonijalnega blaga, kakor:

kava, riž, čaj, kolinski kavin nadomestek itd.

oddaja po najnižjih cenah tvrdka

Vladimir Pavlišek

Maribor, Grajska ul. 16

Več vagonov jedilnega in semenskega

krompirja

dobi v prihodnjih dneh in se bo isti po ceni od 100 klg naprej razdeljeval pri 3—1

Josipu Šerec, Maribor

Tegetthoffova cesta 57

Prosi se za takojšnja naročila.

Izdelovanje finih in priprostih oblek, kakor tudi raznovrstnega perila

Marija Florian, Maribor o. D.

Glavni trg št. 18-II.

Mestna prodajalnica

Stolni trg št. 15

prodaja sledeče blago brez družinskih izkaznic vsako količino in množino:

Namizno olje, liter K 32.—

Malinov sok, liter K 16.50

Riž 1a, kg K 25.—

Zrnata kava, Java 1a, kg K 70.—

Konzervna kava, s sladkorjem mešana, kg K 10.—

Čebula, kg K 1.20

Prekajeno meso, kg K 32.—

Kranjske klobase, komad K 5.—

Dišave za juho, kg K 6.50

Fino milo, toaletno, komad K 2.—

„ „ pralno, komad K 1.50

„ „ najbolj. vrste, kg K 8.—

Sveža jajca, komad K —.60

24. marca 1919 v koncertni dvorani pivarne Götz

Prvi sinfonični koncert

popolne vojaške godbe za Spodnji Štajer pod vodstvom kapelnika
Ferdo Herzog-a.

S P O R E D:

1. Ant. Dvořak: »Carneval«, op. 94. Ouvertura

2. Jul. Massenet: »Scenes pittoresques«. Suita

a) Marche

b) Air de Ballet

c) Angelus

d) Fête Bohème

3. Jan Pešta: »Jugoslavija«, koncertna ouvertura, poklonjena g. generalu Maistru.

O D M O R.

4. Bedřich Smetana: »Vltava«, II. sinfonična slika iz cikla »Moja domovina«

5. Čajkovskij: »Peter Iljič, 1812«, svečana ouvertura.

Začetek ob 8. uri zvečer.

VSTOPNINA: Sedeži v koncertni dvorani I., II., III., IV. in V. vrsta K 15.—; VI., VII. in VIII. vrsta K 12.—; IX., X., XI., XII. in XIII. vrsta K 10.—; od XIV. vrste naprej K 8.—. Sedeži na galeriji K 5.—. Stojišča K 2.—. — Garderoba 50 vin.

Čisti dobiček je namenjen za dobrodelne namene. — Eventuelne pritožbe na licu mesta nadporočniku Gustin, marib. pp.